

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare nr. 14.
Scrisorile nefranse și cele
neprimite. Manuscrisurile
nu se returnează.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele birouri de anunțuri:
In Viena: M. Duker Nachf.
Max. Augenthaler & Emmerich Leiser,
Heinrich Schalek, Rudolf Messer,
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marely & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmonid pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarife și învoiașă.
RECLAME pe pagina a 3-a o
seriă 10 or. sau 30 banl.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I .

"GAZETA" iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din țintu și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un esemplar 5 or.
v. a. sau 15 banl. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 180.

Brașov, Luni-Marti 17 (29) August.

1899.

Situațiunea în Boemia.

Miercuri împăratul Francisc Iosif va trece prin capitala boemă, mergând la manevrele din Boemia nordică. Aceasta ocaziune vră se o folosescă poporul cehic spre a da cea mai viuă expresiune sentimentelor sale dinastice. Consiliul comunal din Praga a decis a primi pe monarch în modul cel mai solemn și însuflețit. Tote orașele cehice, pe unde va trece trenul curții, vor aduce omagii împăratului.

Nu mai puțin se pregătesc și Germanii a demonstra prin ovațiunile lor lealitatea către tron. În privința acăsta însă s'a încins în presa boemă o discuțiune caracteristică. Unele foi cehice au lătit scirea, că în urma turburărilor sângerose întemplate în Asch, Grasslitz și Eger, călătoria împăratului nici nu se va mai face, și că monarchul ar fi renunțat la ea tocmai în urma atitudinii răsvrătitoare a Germanilor din amintitele comune boeme. Alte foi declară, că ori-câtă silință și-ar da Germanii cu manifestările lor de lealitate în ținuturile germane, aș ni-meni nu va mai crede — după cele întemplate — în sinceritatea acestor manifestări.

Un diar cehic din Moravia ăice, că Germanii vor declara, că lupta ce o pörtă ei de present, e îndreptată numai în contra guvernului, ăer că simțul dinastic le este scump tuturor. Cine se le credă însă, adăuge același diar, când cântecul lor de luptă este „Wacht am Rhein”; de aceea „noi Cehii trebuie mai mult decât celelalte naționalități, să avem ochii în patru, ca să nu fim surprinși dintr'odată printr'o întorsătură a situațiunei”.

Cu alte cuvinte, se pronunță tot mai mult în tabăra naționaliștilor cehi temerea, ca nu cumva scenele petrecute la Grasslitz, Asch, etc. să influințeze în mod descurajator asupra guvernului Thun și să-l facă a pași ăerăși pe cărarea compromiselor cu Germanii, cari n'ar pute avé decât cele mai nefavorabile efecte în ce priveste realizarea programului cehic.

Interesant este un articol cel publică organul Cehilor „Narodni Listy” asupra situațiunei de așă a poporului cehic. Condușă tot de temerea, despre care am amintit, fôia cehică amenință pe contele Thun, că în cazul când ar cuteza să mai rupă o bucată din ordonanțele de limbă, ca să mulcomescă „fierele răpitoare germane”, s'ar nasce o nouă situațiune, care ar schimba dintr'odată icôna actualiei scenerii politice în interiorul Austriei. Austria — esclămă numita fôia — se află la răspântia, ea va trebui să se razime ori pe Slavi, ori pe Germani; de aceea ori că se va împăca cu Cehii și cu ceilalți Slavi, se înțelege pe o basă cu totul alta, decât aceea a actualiei constituțiunii, ori se va arunca ăerăși în brațele contrariilor Slavismului, și atunci „îi vom gratula la alianța ei cu înalta tradare”.

Limbagiul acesta ilustră viu și la înțeles situațiunea de față în Boemia și aruncă o lumină asupra stărei generale interioare a Austriei, căci dela rezolvarea cesțiunei limbilor în Boemia atărnă așă pacea interioară în întreaga Cisleitaniă.

Nu se putea, ca guvernul Thun să găsească o situațiã mai nefavorabilă, decât cea de așă la intrarea în toamnă, când peste puțin va trebui să se întrunescă parlamentul central și să se facă o nouă încercare pentru restabilirea mersului regulat al mecanismului parlamentar, sėu în cazul cel mai rău, va trebui să se facă posibilă alegerea delegațiunei austriace, ca să nu se întreprună funcționarea întregului aparat dualistic.

Spiritul ce a domnit la turburărilor din Grasslitz, Asch, Eger și demonstrațiunile puse la cale de partidele germane în totă Boemia, nu sunt de bun augur pentru viitorea desfășurare a lucrurilor în Austria, și ori cine își pôte face de pe acum o ideeă despre șansele rele, ce le are formula lui Szell relativă la pact, de a fi întărită la toamnă prin votul parlamentului vienes.

Mortii, răniții și ferestrele sparte cu ocaziunea turburărilor și esceselor de stradă din comunele locuite de Germani în Boemia, pledază mai elocuent, ca ori și ce, în contra sistemului de guvernare austriac, care merge tot numai pipăind și șovăind, și nu e capabil a lua o direcțiune energică și hotărâtă pentru realizarea egalei îndreptăiri naționale, fiind astfel lipsit și de simpatiile Germanilor și de acelea ale Cehilor.

Goluchowski la Ischl. Ministrul comun de externe, contele Goluchowski, a sosit alaltăeri la Ischl, și după amiăși a fost primit de Majestatea Sa, care l'a invitat și la masă.

Conferența episcopilor catolici, după cum află „Bud. Hirap”, se va întruni în Budapesta pe la mijlocul lunei viitore. Ședințele ei vor dura probabil o săptămână.

Contra băncilor românesce. Sub titlul „Inelul de fier valah” guvernamentalul „Pesti Napló” publică în numărul său de Duminecă o corespondență din Sibiu cu ascuțit îndreptat în contra institutelor românesce de credit și economii, ăer mai ales contra filialei din Brașov a „Albinei”, acuzându-o, că prin „agențiisii din Secuime” ar umbra să deposeze pe Maghiari. ăice că aprôpe jumătate din proprietățile comunelor maghiare din Treiscaune sunt în mâinile „Albinei”. Vom reveni asupra acestui atac incalificabil.

Atașatul austro-ungar dela ambasa din Paris, colonelul Schneider, a sosit alaltăeri la Viena petrecând totă ziua la ministeriul de rășboi, unde a conferit timp îndelungat cu factorii mai principali din acel ministeriul. Causa mergerei lui la Viena stă în legătură cu cunoscuta mărturisire a căpitanului Cuignet în procesul lui Dreyfus. Se ăice, că Schneider vră se se

informeze, ce pozițiã are să ia față de amintita mărturisire, cu atât mai vèrtos, că oficiosa „Agence de Paris” a scris în numărul său din urmă, că după informațiã sa luată din'isvor sigur, nota cetită de gen. Mercier este adevărată. Ea a fost furată de pe masa lui Schneider și ne-având dat și iscălitură, acestea i-s'au pus ulterior, când nota a sosit la ministeriul de rășboi din Paris. Astfel, nu numai nota, ăer nici datul nu e falsificat.

Adunarea gener. a „Asociațiunei” în Deva.

Raport special al „Gazetei Transilvaniei”.

Deva, 27 Aug. 1899.

Pe lângă tot timpul nefavorabil, numărul ôșpeților sosiți la adunare este destul de frumos. La întrunirea de cunoscință de eri s'era vor fi fost peste 100 de inși. Partea cea mare a ôșpeților însă a sosit în decusul nopții și așă.

Comitetul central, însoțit și de alți ôșpeți, a sosit eri. La gară a fost întâmpinat printr'o scurtă vorbire din partea d-lui protopop din loc G. Romanul, la care a răspuns vice-președintele „Asociațiunei” P. C. Sa Il. Pușcariu. Observ, că din comitet lipsiau mai mulți membri, între cari și președintele I. M. Moldovan, care n'a putut lua parte din causă de bolă. Prezenți erau din comitet d-nii: Dr. Il. Pușcariu vice-președinte, P. Cosma, I. Papiu, L. Simonescu, O. Tilea, C. Diaconovitch secret. I și Dr. I. Beu secret II.

Atât comitetul, cât și toți ôșpeții, au rămas în modul cel mai plăcut surprinși de buna primire și prevenire, cu care au fost întâmpinați din partea fraților noștri din Deva. Care cum sosia la gara de aici, cei dintăit, cari îi întâmpinau, erau frații: Francisc Hossu-Longin, președintele comitetului aranțator, și Ales. L. Hossu președintele secțiunei pentru primirea ôșpeților, cari ajutorăți de cei-alți membri ai comitetului aranțator, au sciut cu o dibăciă rară să mulțămescă pe fiă-care, primindu-l și conducându-l la cunartire bune și într'o ordine, care n'a lăsat nimic de dorit.

În acăstă mulțumire generală ôșpeții se odihniă peste nopțe, ăer în dimineața ăilei de așă vëqurăm numărul lor mult mai mare. Des de dimineața vëqurăm strădele traversate de mulțime de țărani și țărance române, toți în frumosul și curatul lor port național, ăer la o parte și la alta a stradelor dese grupuri de fruntași din jur și din depărtare, cari se veseleau la căldurosele rađe ale sôrelui, pe care nu-l mai vëquseră de câte-va ăile din cauza ploilor.

Între ôșpeți am observat din părțile noastre ale Brașovului, pe protopopul V. Voina, profesorul A. Bărsănuș, președintele despărțământului Brașov al „Asociațiunei”, pe vice-președintele acestuia, redactorul Gr. Maior, avocatul Nicolau Mănoiu etc. Din Făgăraș vicarul Iacob Macaveiș, avocatul Dr. Turcu, Dr. A. Micu. Din Blășiș am vëqut pe d-nii canonicii Dr. Bunea, Dr. V. Hossu și încă vre-o trei preoți mai tineri. Din Clușiș d-nii Dr. Isac, Vaida-Voevod etc. Bine și frumos au fost reprezentați și frații din părțile bănățene și unghurene, între cari amintesc pe d-nii Em. Ungurianu adv. în Timișôra, Dr. Dem. Suciș adv. și director al „Silvaniei” în Șimleu, Dr. Crăciunescu (Chinez), Dr. Mi-

clea (Alibunar) preotul Neagoe (Petrovoșelo), Dam. Popescu (Ovcea), Conopan (Ozora), Iosif Vulcan (Oradea-mare), Dr. I. Radu (Lugôș), adv. Tissu (Panciova), D-na ăarina cu fiicile (Bucova); din Seghedin judele Alexiu Onițiu etc. Din România am vëqut pe simpaticul și eruditul profesor M. Străjan din Craiova. Am avut și un ôșpe ceh din Praga, pe d-l Hertvie Jarnic, fiul d-lui Urban Jarnic, care e student universitar în Viena și vorbește bine limba română.

Cam pe la ôrele 9 a urmat serviciul divin în frumoșă și spațioșă biserică română gr. or. A fost oficiat prin d-l protopop din Sibiu Papiu, asistat de patru preoți și un diacon, ăer cântările liturgice le-a executat, bine și armonice, corul mixt al bisericii din Deva sub conducerea d-lui învëțător Toma Roșu. La urmă s'a oficiat un parastes pentru presidenții decedați ai „Asociațiunii”, la sfârșitul căruia protopopul Papiu a ținut și un potrivit discurs.

Ședința I.

Cam la ôrele 11 s'a deschis ședința primă tot în localul s-tei biserici. Aici am să observ, că în vederea publicului numărös, membrii comitetului aranțator au cerut să se permită a-se ținé ședințele în sala comitatului. Li-s'a răspuns însă scurt și cuprinșător: „Nem lehet!” (Nu se pôte). A trebuit deci să se țină adunarea în biserică, care deși fôrte spațioșă, nu încăpea numărösul public, ce consta îndeosebi din țărani.

Adunarea a fost deschisă la ôrele 11 prin P. C. Sa părintele archimandrit Ilarion Pușcariu, printr'un discurs*, care a fost viu aclamat.

La discursul de deschidere a răspuns d-l avocat Francisc Hossu Longin, distinsul Român și zelosul președinte al comitetului aranțator, printr'o vorbire avântată, care de repetite-ori a fost întreruptă cu aplause. ătă cuprinsul vorbirii d-lui Hossu:

Onorată Adunare generală!

Întrușiți sub mândrul stindard al culturai noastre naționale, iubiiți frați și surori veniți din tote părțile locuite de Români, Români din Deva Vă salută de binevenire și Vă primesc cu frățescă dragoste.

Două-ăeci și cincă de ani să implinesc așă de când „Asociațiunea”, — atunci „Transilvană”, — pentru literatură română și cultura poporului român, și-a ținut adunarea sa generală în acest oraș.

Bătrânii de pe atunci în mare parte au trecut la cele eterne, și o nouă generațiune a ocupat locul lor.

Ca și înaintășii noștri, așa și noi acești de acumă tot cu același dor, tot cu aceeași sete, am încercat ani de-ărândul, ca să fim părtași fericirii, ce o avem astăđi.

Ajunğând acest dorit moment, venim înainte de tote a mulțami comitetului central pentru acest prilej sərbătoresc, apoi să Vă asigurăm pe toți, că mare este bucuria, ce ne'ăți făcut venind la noi.

Și deăc regretăm ceva, este faptul, că împrejurările nu ne permit a Vă primi așa, precum s'ar recere și precum am dori, și regretăm special, că nu v'am putut primi în pompoșele palate ridicate și din cruntele noastre sudori, ci am fost nevoiți a ne trage și astăđi între aceste ziduri, pururea scuturi și adăposturi limbei, literaturai și culturai noastre naționale.

Iubirea de neam și dorul de a ridica cultura noastră națională, ne vor însufleți și aici, ca să ne împlinim sacra datorință,

*) Acest discurs fiind mai voluminos, îl vom publica ulterior. — Red.

să se fi făcut de cine-va, care era în legătură cu statul-major. Indiscrețiunile puteau proveni dela familia Dreyfus, sau dela expertul. — *Labori* citește scrisoarea lui Henry, adresată diarului „Libre Parole”. — Gen. *Mercier*: Am auzit, că scrisoarea aceasta n'ar fi scrisă de Henry. — *Labori* cere ascultarea d-lui Papillaud redactor la „Libre Parole”, d-ului *presidentul* face câte-va observațiuni contrare și *Labori* răspunde: D-le președinte, insist asupra acestui lucru, căci e vorba aci de rolul lui Henry, și rolurile d-lor Paty și Henry sunt atât de dubioase, că m'asți simți și eu fericit dacă le-aiș pute rupe masca, și anume, fiți sigur pentru a salva onoarea armatei.

Se trece apoi, după câte-va incidente de mai mică importanță, la discuția tehnică a borderoului.

Gen. *Mercier* declară, că decât s'au produs în anul 1894 alte fapte împovăratore pentru Dreyfus, cum d. e. afacerea granatei Robin, a granatei cu melinită etc., aceasta s'a făcut numai din cauză, că lucrurile acestea s'au aflat mai târziu prin sciri din străinătate.

Labori: Și ce credeți despre Esterhazy și rolul său?

Gen. *Mercier*: Ce cred despre Esterhazy? Nimic! De-altminteri n'am să dau socotela de gândurile mele! Nu cunosc procesul Esterhazy din anul 1898, și am deplină încredere în consiliul de război, care l'a achitat. Refuz deci să comunic gândurile mele. Eu unam aci rolul unui acuzat. — *Labori*: Nici eu nu tratez pe d-l general *Mercier*, ca acuzat, ci ca martor, și nu pun nici o ură în întrebările mele. Ași mai voi să știu, ce rost au cele 35 de milioane importate din Germania și Anglia, despre care a vorbit d-l general. — Gen. *Mercier*: Mențin afirmarea, că toți acei cari au dus campania de revizuire, au făcut cheltueli exagerate.

Gen. *Chamoin*, reprezentantul ministerului de război: În timpul desbaterilor secrete, generalul *Mercier* mi-a adus o notă cu mai multe traducțiuni. Nota aceasta privea depeșă Panizzard. Intre ministerul de război și cel de externe a existat un deplin acord asupra traducțiunii acestei depeși.

Gen. *Mercier* cere nota dela generalul *Chamoin*. Acesta i-o dă. Atunci gen. *Mercier* spune: Aceasta e într'adevăr nota, ce mi-a predat du Paty!

După cererea d-lui *Labori*, grefierul citește această notă, care conține trei pagini.

Labori: Generalul *Chamoin* a recunoscut, că cele din urmă două pagini ale acestei note sunt false. Apărarea trebuie deci să întrebe, decât nu e falsă și prima pagină. Rog pe d-l general *Chamoin* să răspundă.

Gen. *Chamoin*: 'Mie imposibil să discut actele secrete.

În audiența dela 25 August expertul *Robert* povestește expertisa sa și spune, că borderoul nu este scris de Dreyfus, ci este opera lui Esterhazy. Borderoul a fost scris foarte repede, ceea-ce esclude ori ce ideii de înșelăciune.

Bertillon caută să demonstreze, că borderoul este un document trucat și nu pōte fi fabricat decât de Dreyfus. Martorul dă multe explicațiuni. El suprapune borderoul întreg pe canevas grafic și caută să demonstreze, că grația acestui mijloc, Dreyfus a ajuns să formuleze principalele reguli, care i-au slujit, în ceea-ce privește scrierea, din care ori-cine ar pută învăța să reproducă borderoul în întregul său. *Bertillon* spune, că colonelul D'Ormescheville i-a arătat scrierilor de-ale d-nei Dreyfus și Matei Dreyfus, în cari a regăsit câte-va forme de litere pe care le veduse în borderou și că rora nu le putuse determina originea Anunță în urmă, că va face demonstrațiunea borderoului. Martorul se așeză la masa mică a martorilor și transcrie pe o fōiă de hârtă similară cu aceea a borderoului indicațiunile, ce conține. Această operațiune ține un sfert de oră. *Bertillon* arată atunci consiliului rezultatul experienței sale, și pe când judecătorii o examinează, el le spune: „eram rău așezat”, de unde se trage con-

clusia, că operațiunea n'a reușit. Se observă, că președintele face un semn cu capul, părând că indică, că acesta probă nu va avé nici o însemnătate.

Audiența s'a ridicat.

Printre martorii cei noi citați de către apărare sunt d-nii de Freycinet, Brisson, Picot, membru al institutului, André, grefierul d-lui Bertulus și marele arhin Dreyfus.

SCIRILE ȚILEI.

— 16 (28) August.

Statistica universității din Budapesta. Din „Almanachul” de pe anul espi-ratologic, apărut acum de curând, remarcăm următoarele date statistice. În genere față de anul anterior școlastic numărul ascultătorilor a crescut; însă e un semn special al timpului, că peste 70 procente revin facultății iuridice, pe când procente de facultății de medicină au scăzut într'o măsură simțitoare, mai ales față de facultatea filosofică, care până acum a fost mai puțin frecventată. E de notat, că statistica e compusă numai după confesiune, și nu după naționalitate, și așa datele, ce ne interesează mai de aproape pe noi, suntem siliți să le dăm și noi după confesiune, observând, că majoritatea covârșitoare a greco-orientalilor și în parte a gr. catolicilor o formează Românii. Peste tot universitatea a avut de astă-dată 191 ascultători gr. or. și 140 gr. cat., dintre cari înscriși la facultatea iuridică au fost 143 gr. or. și 89 gr. cat. Românii au fost vre-o două sute la număr. E erăși de remarcat, că un semn special al timpului, că după rom. cat. nemijlocita majoritate din numărul total al ascultătorilor o alcătuie Evreii cu 29.80 procente.

Țspeți distinși în Blăși. Cetim în „Unirea”: Cu prilejul manevrelor, cari decurg acum în jurul Blășului, am avut ca țspeți pe prințul *Windisch-Grätz*, inspectorul general al infanteriei, pe *Emil Probst* comandant de corp în Sibiu, pe generalul *Moritz Perl* brigadier, împreună cu suitele lor. Distinși țspeți au fost găzduiți de I. P. S. D-n Metropolit. Marți au plecat mai departe. De present avem aci pe brigadirul *Miloș Stojanovici*, general major în Cluși.

Oficeri români în armata germană. Din Berlin se comunică, că doi locotenenți din armata română, din ordinele M. S. împăratului *Wilhelm* au căpătat autorizația de-a face un stagiu de un an în armata germană.

Tolstoi și Finlandesii. Situațiunea poporului finlandes se agravează pe și ce merge; legile sale cele mai esențiale au fost confiscate și acum îl despōie și de formele esteriore ale independenței. Ultima lovitură a fost îndreptată contra libertății presei Finlandesilor, și de ore-ce senatul finlandes n'a voit să scie de proiectul generalului *Bobrikov*, acesta a dispus în modul cel mai arbitrar cea mai severă censură. Contele *Leo Tolstoi*, marele scriitor al Rușilor, care de atâtea-ori a dat dovești de simțul său de dreptate, n'a putut rămâne nici de astă-dată indiferent la cele îndurate de micul popor al Finlandei. *Tolstoi* a trimis pe fiul său în Finlanda, cu mandatul de-a asigura pe Finlandesii de simpatiile sale. Pe de altă parte contele *Tolstoi* jun. a publicat în „Petersburgskija Vjedomosti” o serie de epistole, în care vorbește cu cea mai mare însuflețire de cultura Finlandesilor. Bătrânul *Tolstoi* a pășit deja în mai multe rânduri contra măsurilor Țarului, d-er până acum atât Țarul *Alexandru III*, cât și actualul Țar au fost cu o deosebită considerare și crutare față de genialul scriitor. De astă-dată însă după-ce afacerea Finlandesilor a făcut atâtea neplăceri Țarului *Nicolae*, e probabil, că *Tolstoi* nu va pută evita mânia acestuia.

Un album al Brașovului a apărut acum în editura librăriei *W. Hiemesch* din loc, cuprinzând 21 vederi alese din Bra-

șov. Albumul e legat într'o copertă artistică executată în 7 culori, și e cel mai potrivit cadou pentru prietini și cunoscuți din de-părtare. Din parte-ne recomandăm cetitorilor noștri acest album cu mult gust executat. Se pōte procura din toate librăriile din loc cu prețul de 1 fl.

Măsurii de apărare contra ciumei. Pentru a opri trecerea din Basarabia în România peste Prut, mai multe șalupe române vor circula neconținut ziua și noptea pe fluviu. Cu inspecțiile acestea și cu cordoul de trupe și patrulare de pe malul român, ori-ce trecere ilicită va fi aproape imposibilă. — Ca măsură contra propagării epidemiei de ciumă, se scrie din Galați: Două regimente au fost pornite la Prut, ca să păzescă granița și să oprescă intrarea în țară a tuturor proveniențelor din Rusia. Aceste trupe vor forma două cordone: unul va fi așezat pe malul riului, ăr celalalt la o distanță de 5 kilometri la spatele celui dintăiui cordon, ca să oprescă pe călătorii, cari ar isbuti să între în țară prin diferite puncte.

Un tablou al lui Titian. De curând au fost semnate actele, prin cari statul italian cumpără museul *Borghese*. Pentru acest museu guvernul italian va plăti 3.600.000 de lei în deosebite anuități, cari vor fi prevăzute în bugetul ministerului instrucțiunii publice. Tabloul lui *Titian*: „Dragoste sfântă și profană”, a fost evaluat ei singur la două milioane și jumătate.

Concert. D-l *Ferdinand Domeier* pianist din București, decorat și cu medalia „Bene merenti”, va da poimâne Miercuri 30 l. o. un concert în sala cea mică dela *Redută*. D-l *Domeier* s'a decis a da acest concert în urmăisistențelor mai multor țspeți distinși din România, cari petrec aci în Brașov. Valorosului pianist îi va da concursul său cu violoncelo și d-l *Ulrich*. Prețul de intrare pentru persoană loc prim 1 fl. v. a., stal 40 cr. Bilete se capătă sera la casa.

Teatru. La dorința publicului, direcțiunea teatrelor de vară își va continua seria de reprezentațiuni în „Hotel Grand”, și atragem atențiunea iubitorilor de artă mai ales asupra reprezentațiunii de astă-seră, o piesă tradusă din limba franceză, de *Dr. O. F. Eirich* și reprezentată cu un deosebit efect până acum de peste 150 de ori în teatrul *Carol* din Viena. „Le deux sourds” nuse va mai reprezenta. Astă-seră vor păși comicii *Seeling*, *Schuller* și *Steffens* cu mai multe cuplete interesante. Direcțiunea de altă parte, pentru-ca să facă posibilă frecventarea cât mai intensivă a reprezentațiunilor, a scăzut prețurile de intrare la 50 cr. Șese bilete pentru familia costă 2 fl. 50 cr. Bilete se vënd la tipografia *Herz*.

Din Cluși.

În afacerea regretabilă a conflictelor iscate în sinul despărțământului „Asociațiunii” din Cluși, am mai primit o întimpinare dela d-l *V. Podobă*. Deși am declarat discutiunea de închisă, totuși mai dăm loc și acestei întâmpinări, deore-ce în cele anterioare a fost criticată în deosebi procedeerea d-lui *Podobă*, și imparțialitatea pretinde să-i dăm puțința de a-se apăra. Țtă-o:

Onorată Redacțiune!

La întimpinarea din N-rii 174 și 175 a d-lor: *Dr. Ioan Vajda* Voevod și *Vasilii Andre*, în interesul adevărului viu a răspunde numai la două împrejurări, căci la altele nu aflu de lipsă, deore-ce s'au nu se țin de obiect, s'au sunt nisece *lapsus lingue* provenite din ore-care mănăcărime de penă, de cari anunțiți omeni sunt cuprinși, atât în vorbire, în scriere, cât și în viața publică, de unde urmare, că între anumite împrejurări sunt Români buni, și între altele „patioți” patentați — apoi ăr Români mari etc.

E vorba de 50 fl. ce se pretinde, că are desp. „Asociațiunii” la mine. Istoria aceasta e vechiă și consumată indeajuns pe la criminal, prin ședințele com. desp., prin adunarea gen. a desp.; rămâne acum să o mai ducă și pe calea procesuală civilă. Toți o sciu cei interesați, d-er nu toți vreu să o înțelgă, căci de debilitatea omenescă

se ține și aceea: a scii fără de a vré să pri-cept. Istoria e următoarea:

În 1897 s'a ținut adunarea generală a desp. „Asociațiunii” în comuna *G. Mănăstur* lângă *Huedin*. Proiectul a fost să se țină și o ședință literară și o petrecere de vară. Spre acest scop s'au angajat vre-o 20 de tineri universitari.

D-l prot. *Tuliu Roșescu*, ca membru în comitetul desp., a binevoit a lua angajament să dispună cele de lipsă acolo. Spre acest scop nefind bani în casa desp., am anticipat eu 30 fl. dela mine. S'au făcut pregătirile de lipsă. Au mers dela Cluși mai multe familii, d-nii universitari vre-o 20. S'a ținut adunarea desp., ședință literară și petrecerea. Inteligența din jur nu a prea luat parte, în urma ploilor celor multe, ce au fost în anul acela. Așa petrecerea, de care am legat cu toții mari speranțe, s'a sfârșit cu un deficit de vre-o 70—80 fl. Eu, ca director al desp., am plătit onoarea aceasta pe lângă cei 30 fl. încă cu 22 fl., dați pentru preiunctura domnilor universitari, dela cari nu am putut pōti să-și facă spese pentru delectarea publicului din ținutul acela.

D-l prot. *Roșescu* mi-a promis, că va face o colecță în ținutul acela, din care voiți reprimi și eu cei 52 fl. Această colecță nu s'a făcut. În 1898 eu m'am rugat de direct. „Economului” să voteze vre-o 50 fl. pentru lipsele desp., ceea-ce a și făcut, și așa am putut ajunge la banii mei spesați mai cu un an înainte în interesul desp. — Istoria aceasta o scie bine d-l *Indre*, căci d sa s'a exprimat cătră mine, că am drep-tate, numai forma nu-i convine, căci trebuie să raportez în adunarea gen., ceea-ce nu am făcut, nesciind, că ce sume a încasat d-l *Roșescu*, care a absentat atunci. D-l *Roșescu*, ca membru în comitet, și-a dat socoteliile. Și acele, precum afirmă d-ea, au fost la d-l *Indre* și în adunarea gen. din ăst an. Nu a fost lipsă d-er, ca să se petrecă cu desbateră acestei întrebări mai 2 ore și să-și desvōlte d-nii membri nervositătea, precum se laudă, că au făcut. Decă nu vreu să pricepă afacerea — ducă-o pe cale nededă la judecătoria, și apoi se va vedé, cine are dreptate.

Nu stă d-er, că eu nu le-am dat socotela nici verbal, nici în scris.

La imputarea d-lui *Indre*, că eu n'am făcut nimic, cât am fost director, răspund: că are și nu are dreptate. Eu am urmat în oficiul de direc. în urma reparașului de piă memoria *Dr. Silași*, care în anii din urmă fiind de tot debilitat trupesc și sufletesce, nu a putut desvōlta nici o activitate. Membrii „Asociațiunii”, în considera-rea trecutului său glorios, nu au vrut să-l delătore din fruntea desp., ci l'au lăsat în această onore până la mutarea sa la *Nă-sud*. A dus cu densul toate actele desp. și așa eu n'am avut ce ereși, ci am început din nou totă organizarea desp. Am făcut în 2 ani, ce am putut. Am adunat taxe dela membri, am ținut 2 adunări, am împărțit cărți între popor, căștigat la intervenirea mea dela inst. „Economul”. Am făcut ce am putut, și nu am imputat la nimeni. Vedēnd, că mare ispravă nu pot face, căci omenii nu au dispozițiune de lucru și jertfă, m'am retras cu desevōrsire din fruntea desp., ba în urma vătēmărei, ce am îndurat în ședințele comit. desp., am încetat a fi și membru al desp., despre ce am înștiințat pe d-l director *Indre*. De aci urmăz, că n'am luat parte nici la adunarea gen. din ăst-an. Pe nimeni însă n'am demăntat să nu iele parte, precum vré d-l direct. a-mi imputa. Am lăsat locul la 2 omeni, unul mai bătrân și cu „multe merite”, precum d-ice, pentru națiune, altuia tiner, care acum își începe activitatea pe toate terenele vieții publice. Eu din inimă le doresc cele mai strălucite succese. Una îi rog însă, să o țină înaintea ochilor, că:

Pana și limba rău folosită,
Nu aduc pace, ci ură nesfârșită.

Cluși, 23 August 1899.

Basiliu *Podobă*.

ULTIME SCIRI.

Dela Deva.

La încheierea fōiei primirăm din *Deva* următoarele telegrame particulare:

Deva, 28 August. Adunarea „Asociațiunii” s'a închisă ași la 2 ore d. a. Discusiunile au culminat în criticarea raportului literar al primului secretar. S'a hotărât unanim a nu se mai primi cei 400 fl. dela guvern pentru meseriași.

Deva, 28 August Frontispiciul școlii române a fost aflat ași dimineță murdărit cu cernelă și ouă clocite.

Dela Tipografia „A. Mureșianu”, din Brașov, se pot procura următoarele cărți

Scrieri economice:

Din mult prețiosul „Manual de agricultura rațională” de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară din București (Ferestrău) a apărut volumul III, intitulat Zootehnia, sau Cultura generală și specială a vitelor cornute.

Acest volum este, ca și cele două de mai înainte, foarte mare, cuprindând 779 pag., format mare 4°. In text conține 225 figuri.

Cuprinsul acestui volum e de un interes deosebit pentru economia de vite, căci tractează amănunțit și din toate punctele de vedere cultura vitelor de tot soiul, cum nu s'a mai scris încă nici într-o carte românească.

Materia întregă e împărțită în 12 părți, tratând diferitele specii de culturi a vitelor, corpul animalelor, rasa și diviziunile (regule de observat la împerecherea vitelor, etatea împerecherei etc.); mijlocele și metodele zootehnice de reproducțiune (arta împerecherei, diferitele feluri de încrucișări etc.); îngrijirea și creșterea vitelor domestice, nutrirea lor și alte multe.

In capitolul XI se vorbește despre ovicultura, sau cultura oilor cu toate amănuntele lor, 6r în capitolul XII despre industria laptelui, arătând modul de conservare și fabricațiune a untului, smântânei, brânzei et. etc.

Opul d-lui Dr. Maior, după cum se știe, a fost premiat și din partea Academiei române. El a fost în modul cel mai favorabil apreciat de toate ziarele și revistele noastre, fiind în literatura română unic în felul său.

Agrologia sau Agricultura generală de Dr. G. Maior, profesor la școala centrală de agricultură din București. E cea mai bogată și tot-odată cea mai temeinică scriere românească cu privire la cultura pământului (aratul, sămânatul, gunoitul etc., etc). Conține 217 figuri de-ale diferitelor aparate economice (pluguri, grape, tăvăluguri etc). E o carte foarte mare, de 524 pag. și costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotehnia sau Cultura specială a plantelor, scrisă tot de D-l G. Maior. Această carte se estinde pe 611 pagini, format mare și conține în text 202 figuri. Cuprinsul e foarte bogat, arătând cu de-amănuntul soiul, modul de cultură, bolile și vindecarea etc. pentru fii care plantă, precum cerealele (tot felul de bucate, ca grâu, secară, orz, ovăs, orez, mei, cucuruz, hrișcă, etc.); apoi mazere, linte, mazărice, rapiță, mac, sofran, hemei, in, cânepă, tutun, cartofi, tot

felul de sfeclă, hrân, curechi și alte multe. Apoi diferitele plante de nutreț, ca lucernă, trifoi, mohor, cucuruzul verde de nutreț, diferite compozițiuni pentru fânețe și pășuni artificiale etc. Alt capitol tractează despre cultura fânețelor, altul irigațiuni, altul despre pășuni etc. Prețul 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl. 25 cr.)

„Stupăritul”, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de Constantin Dimian, preot în Brețou. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor săteni de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Prețul 40 cr. trimis francat.

Insoțirile de credit împreunate cu însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de însoțiri, de F. W. Raiffeinssen. Edițiunea a V-a. Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiului. Conține, 227 pag. și costă 80 cr. (Cu posta 90 cr.)

Grădina de legume, de Ioan F. Negrușiu, profesor în Blăși. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negrușiu e de cel mai mare folos practic și, pe cât seim, în literatura noastră de dincă e singura scriere mai bună în această materie. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Cele mai de lipsă cunoscute despre Legea veterinară — o carte foarte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Conține 134 pag. format mare și costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Cartea Plugarilor” sau povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, creșterea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. Tractează despre legumărit, gunoi, lucrarea pământului, sămânături, vieri, pădurit, creșterea cailor, vitelor, găințelor etc. Un exemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Această carte a eșit numai acum de sub tipar.

Vinuri din pome, de Grigorie Halip, prof. la școala agronomică din Cernăuți. Este o carte de 96 pagini, în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin și must din felurile pome; cari pome sunt mai bune pentru facerea vinului și cum este a-se manipula vinul pentru a ave gust bun etc. Prețul 20 cr. (prin poștă 23 cr.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior

Cursul la bursa din Viena. Din 26 August 1899. Renta ung. de aur 4% 127.75 Renta de corone ung. 4% 96.25 Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% 120.40

Cursul pieței Brașov. Din 28 August 1899. Banota rom. Cump. 9.36 Vând. 9.39 Argint român. Cump. 9.33 Vând. 9.35

Cursul loșarilor private din 2 August 1899. Basilica 720 780 Credit 197.00 197.50 Clary 40 fl. m. c. 64.50 65.50

Bursa de mărfuri din Budapesta din 25 August n. 1899. Săminte, Cereale, etc. Prețul per 100 chiliogr. etc.

ANUNCIURI (insertiuni și reclame) sunt a se adresa subscrisiei administratiunii. In cazul publicării unui anunțiu mai mult de odată se face scădemēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1899.

Budapesta - Arad - Teiuș. Tren mixt, Tren de accel., Tren de pers. etc. Viena, Budapesta, Bacov, Solnoc, Turure câmpie, Ciaba, Kétegyháza, Arad, Glogovaș, Gyork, Paulș, Radna Lipova, Conop, Berzava, Soborșin, Zim, Gurasada, Mures-lis, Branicica, Deva, Simeria (Piski), Orăștie, Jibotă, Vințul de-jos, Alba-Iulia, Teiuș.

Budapesta, gara de vest - Rușava - Vercerova - București. Orient. Tren de pers., Tren de accel., Tren de pers., Tren de accel., Tren de pers., Tren de accel. Sămb., 7.36, 10.50, 9.05, 9.35, 5.34, etc.

Simeria (Piski) - Hunedora. tren de pers., tren mixt, tren de pers., tren mixt. Simeria, Cerna, Hunedora.

Simeria (Piski) - Petroșeni - Lupeni. tren de pers., tren mixt, tren de pers., tren mixt. Simeria (Piski), Hategu, Petroșeni, Vulcanu, Lupeni.

Nota: Orele insemnate in stanga stațiunilor sunt a se citi de sus in jos, cele insemnate in dreapta de jos in sus. Numerii in cadrul cu linii mai negri insemnă orele de noapte.